

De mislukte en de geslaagde boer

In 1820 sluiten de *Heeren Regenten van het Weeshuys te Amersfoort* een contract met de Maatschappij van Weldadigheid, waarover ik eerder schreef in het maartnummer. Daardoor zijn er de eerste helft van de negentiende eeuw steeds extra hoeven beschikbaar voor Amersfoortse gezinnen en weeskinderen, in Frederiksoord, Willemsoord en Wilhelminaord.

door WIL SCHACKMANN

Het contract zou je kunnen omschrijven als 'drie halen, één betalen'. Als je zes wees- of armenkinderen op een hoeve stopt en je betaalt 60 gulden per jaar per wees, dan mag je gratis iemand meesturen om op die kinderen te passen én je mag op twee andere hoeves helemaal gratis gezinnen plaatsen. Na zestien jaar 360 gulden betaald te hebben zijn deze drie hoeves eigendom van het weeshuis en mag zij er zonder verdere kosten 'voor altoos' gezinnen en wezen op plaatsen. In de stad kun je voor 60 gulden per jaar geen wees grootbrengen en de

Rechts: Aankomst van de eerste op contract geplaatste Amersfoorters (*Archief Mij van Weldadigheid, invnr.1343*).

Links: Koloniale mannenkleding (*Mij van Weldadigheid, Frederiksoord*).

armenkassen raken leeg. De regenten gaan daarom gretig op de aanbieding in.

Op 1 april 1820 wordt het contract getekend en op 30 augustus van dat jaar arriveert de eerste groep Amersfoorters. Direct bij aankomst worden ze allemaal in de kleren gestoken. Alle koloniebewoners lopen in blauwe,

uniforme kleding. Daar zitten twee gedachten achter. Als mensen nette spullen hebben, zullen ze zich automatisch netjes gaan gedragen. Maar ook: 'De desertie wordt door eene herkenbare soort van kleding moeilijk gemaakt.' En prompt begint ook het werk. Want het is hier geen vakantiecamp; er moet vanaf de eerste dag worden aangepakt. Mannen en oudere jongens werken op het land: vier à zes dagen per week in loondienst van de Maatschappij en de rest van de tijd op hun eigen landje. Vrouwen en kinderen spinnen wol en vlas tot garen, dat de Maatschappij van hen opkoopt.

